

ಜನಪದ ಚಿತ್ರಕಲೆ

‘ಬೆಳದಿಂಗಳು’

★ ಪಾರ್ವತಿ ಪಿಟಗಿ

ಹೇಮಂತನ ಪಲಾಯನ, ಶಿಶಿರನ ಆಗಮನದ ಆಹ್ಲಾದಕರ ವಾತಾವರಣ. ಮಾಗಿಯ ಕೊನೆಗಾಲದ ದಿನಗಳವು. ಮನಕೆ ಮುದ ನೀಡುವ ಕೆಂಪು ಸಂಜೆ ಸರಿದು ಹಾಲಿನಂತಹ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಚಿಲ್ಲವ ಚಂದಿರನ ಆಗಮದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೇ ಭಾರತ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಅಥವಾ ಮಾಗಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ.

ಈ ಭಾರತ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಬೆಳದಿಂಗಳು’ ಎಂಬ ಜನಪದ ಚಿತ್ರಕಲೆಯು ಸೌಂದರ್ಯ ಮೂಲದ ಜನಪದ ಕಲೆಯಾಗಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂದು ಈ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಂಬ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ರಥೋತ್ಸವವಿರುವುದೋ ಆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಎಂಬ ಆಚರಣೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಬೆಳದಿಂಗಳು ಎಂಬುದು ಸುಣ್ಣದಿಂದ ಮನೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸುವ ಚಿತ್ರಕಲೆ. ಭಾರತ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ದಿನದವರೆಗೆ ಸತತ ಐದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಬೆಳದಿಂಗಳ ಬಿಡಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಗಳದ ಮುಂದೆ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ನೆಲವನ್ನು ಸಗಣೆಯಿಂದ ಸಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪವಿತ್ರತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದೇ ದಿನ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಆಕಳ ಮತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಸೆಗಣೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಕಳು ಗಾಯತ್ರಿ ಮತ್ತು ಎತ್ತು ಬಸವಣ್ಣ ಹಾಗಾಗಿ ಅವು ದೇವತಾ ಸ್ಮರಣ. ಆಕಳ ಸೆಗಣೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಕಥೆಯೊಂದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪ. ಜೊತೆಗೆ ವೈಷ್ಣವನಿಕವಾಗಿ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಗಣೆ ಮತ್ತು ಸುಣ್ಣ ಇವೆರಡು ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳು ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬರದಂತೆ ತಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸೆಗಣೆ ಮತ್ತು ಸುಣ್ಣಗಳನ್ನೇ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚೌಕಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸೆಗಣೆ ಸಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಆರಿದ ತಕ್ಷಣ ಈ ಮೊದಲೇ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಕರಟದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿಟ್ಟ ಸುಣ್ಣದಿಂದ ಬಲಗೈಯ ತೋರುಬೆರಳು ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯದ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಚುಕ್ಕೆ ಇಡುತ್ತಲೇ ಸಾಗುವ ಕಲೆಯೇ ‘ಬೆಳದಿಂಗಳು’ ಹುಯ್ಯುವುದು.

ಮೊದಲನೇ ದಿನ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಜೀವಕೋಟಿಗೆ ಮೊದಲು ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಳೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಹಾಗಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯ ಬದುಕಿನ ಹಗಲು - ರಾತ್ರಿ, ಕತ್ತಲು-ಬೆಳಕು, ಸುಖ-ದುಃಖ, ಆನಂದ-ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಇವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಈ ಚಿತ್ರಗಳ ರಚನೆಯು ಮೊದಲದಿನ ಮಾಡುವುದು ಎಂಬುದು ಗ್ರಾಮೀಣರ ನಂಬಿಕೆ. ಎರಡನೇ ದಿನ ಎಲೆ ಬಳ್ಳಿ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವೀಳ್ಯದಲೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ

ಸಾರಿಸಿದ ನೆಲದಮೇಲೆ ಎಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸುಣ್ಣದಿಂದ ಚುಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ತಯಾರಿಸುವರು. ಇನ್ನು ಮೂರನೇ ದಿನ ಕೊಳಲ ಭಾವಿ. ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನ ಹುಚ್ಚಿಯು, ಐದನೇ ದಿನ ರಥೋತ್ಸವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ರಥವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ಚುಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೀಚಾಗಿ ಬಿಡಿಸಲು ವೀಳ್ಯದಲೆ, ದುಂಡು ಬಟ್ಟಲು, ಹಗ್ಗ, ಸರಳರೇಖೆಯಂತಹ ವಸ್ತು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಎಂಬ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಸುಣ್ಣದ ಪುಡಿಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ ಕಾಲಮ್ ಇಡುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಇದನ್ನು ಪೊಂಗಲ್ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವರು. ಕಾಲಮ್ ಎಂದರೆ ಚುಕ್ಕೆ ರಂಗೋಲಿ. ಇದು ನಾಲ್ಕು ಚುಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಶುರುವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಚುಕ್ಕೆಗಳವರೆಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬಿಡಬಹುದು. ಒಂದು ಚುಕ್ಕಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಚುಕ್ಕೆಗೆ ಹೇಗೆ ಎಳೆಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯಲಿ ಎನ್ನುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶ.

ಬೆಳ್ಳನೆ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಈ ತರಹದ ಸೊಬಗು ನೋಡಲು ಮನಸ್ಸು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳ್ಳುವುದು. ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿ ನಂತರ ಅದನ್ನು ದೇವರಂದೇ ಬಗೆದು ಹೂವು ಹಣ್ಣು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ಕರ್ಪೂರ ಊದುಬತ್ತಿ ಹಚ್ಚಿ ಬೆಳಗುವರು. ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳನೇ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದೇ ಒಂದು ಸಂಭ್ರಮವಾದರೆ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೋಡಿ ಸವಿಯುವುದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಭ್ರಮ!

ಆದರೂ ಇಂತಹ ಜಾನಪದ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನದಿಂದ ನಶಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರಲು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇವುಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಹರಿದು ಬಂದ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕು ಬೆಳಸಬೇಕು.

